

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Maaspark Well

Toetsingsadvies over het MER bij de structuurvisie en advies over reikwijdte en detailniveau van het MER bij het bestemmingsplan en de ontgrondingenvergunning

11 oktober 2011 / rapportnummer 2446-60

1. Oordeel over het MER

De gemeente Bergen en Kampergeul BV hebben het voornemen om de recreatieve infrastructuur rondom het Leukermeer te versterken. Verder wordt een watersportgebied gerealiseerd dat grenst aan de geplande hoogwatergeul langs de Maas en dat bijdraagt aan het vergroten van de waterbergings- en doorstromingscapaciteit. Voor het plangebied is een structuurvisie opgesteld. Een milieueffectrapport (plan-MER) moet de besluitvorming over deze visie ondersteunen. De gemeenteraad van de gemeente Bergen is bevoegd gezag in deze procedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de kwaliteit en volledigheid van het plan-MER.

Ondertussen hebben Kampergeul BV en de gemeente ook de voorbereiding van de volgende fase aangevat. Het betreft de realisatie van de meest omvangrijke onderdelen van het voornemen, namelijk de aanleg van de hoogwatergeul en de vergroting van de voorhaven tot het Leukermeer. Hiervoor zijn een herziening van het bestemmingsplan en een ontgrondingsvergunning nodig, waarvoor respectievelijk de gemeenteraad van Bergen² en Provinciale Staten van Limburg bevoegd gezag zijn. Om hierover te kunnen besluiten wordt onder andere een milieueffectrapport (project-MER) opgesteld. Vandaar dat aan de Commissie is gevraagd om niet alleen het plan-MER te beoordelen maar om aan die beoordeling ook aanbevelingen te koppelen over de reikwijdte en het detailniveau van de milieuanalyses die zij voor het project-MER nodig acht.

De Commissie is van oordeel dat het plan-MER de informatie bevat waarmee de gemeenteraad van Bergen een besluit kan nemen over de structuurvisie, waarin het milieubelang volwaardig is meegewogen. Het plan-MER is opgesteld in lijn met alle aanbevelingen uit het advies van de Commissie.³ Het beschrijft diepgaand en toch inzichtelijk en leesbaar de milieuaspecten die belangrijk zijn bij dit voornemen — zoals de effecten op (grond-) waterstanden, op hinder voor omwonenden en op natuur — en mogelijke maatregelen om effecten in te perken of te compenseren. Het kaartmateriaal, vooral in de bijlagen, illustreert goed de omvang van de problemen en de verschillen tussen de alternatieven.

Ten aanzien van de volgende fase is er naar het oordeel van de Commissie eerder sprake van een selectie van onderwerpen die aandacht behoeven om de informatie uit het plan-MER te kunnen gebruiken voor de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning, dan van het uitvoeren van een geheel nieuw onderzoek.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² Tevens coördinerend bevoegd gezag.

³ Bij de start van de m.e.r.-procedure heeft de Commissie geadviseerd over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER.

In de volgende hoofdstukken licht de Commissie haar oordeel toe en doet ze aanbevelingen voor het vervolgtraject. Daarbij maakt ze onderscheid tussen aanbevelingen relevant voor de rivierverruiming, het projectonderdeel waaraan in de eerste plaats uitvoering zal worden gegeven (hoofdstuk 3), en aanbevelingen die betrekking hebben op het gehele project of op de andere projectonderdelen (hoofdstuk 2). Voor haar aanbevelingen over de rivierverruiming bouwt de Commissie voort op de notitie reikwijdte en detailniveau “Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming” (hierna NRD).

De Commissie hoopt met de aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

2. Aanbevelingen voor het gehele project

2.1 Toetsen en vergelijken van alternatieven

Binnen het totale project worden verschillende doelen nagestreefd die elkaar versterken — wat bijvoorbeeld het geval is voor het vergroten van de waterbergingscapaciteit en de creatie van een watersportgebied — maar die ook moeilijk verenigbaar kunnen zijn — wat het geval is bij toestaan van evenementen in een gebied gericht op exclusief wonen, natuur en rustige recreatie. Bij de verdere uitwerking van het project is het nodig om ook die mogelijke strijdigheden goed zichtbaar te maken en te houden, hierin heldere keuzes te maken en ermee rekening te houden bij het combineren dan wel scheiden van functies.

Daarom beveelt de Commissie aan om ook strijdigheden in doelen duidelijk in kaart te brengen en om aan te geven hoe hiermee bij de verdeling van functies over het terrein wordt omgegaan.⁴

Uit het plan-MER volgt niet duidelijk voor welke nieuwe of uit te breiden recreatieve functies reeds vergunning is verstrekt. Bij de besluitvorming dient dit helder te zijn. Dit laat onverlet dat zowel in geval van een autonome ontwikkeling, dan wel van een nieuw initiatief, vorennoemde aanbevelingen, behorend bij de uitwerking van het project, van toepassing zijn.

In de overzichtstabellen uit hoofdstuk 7 van het plan-MER is geen heldere scheiding aangebracht tussen:

- criteria om het doelbereik te scoren, zoals waterstandsverlaging bij hoogwater;
- criteria om ‘primaire’ effecten te beoordelen, zoals beïnvloeding van grondwaterstanden;
- criteria om ‘indirecte’ effecten te beoordelen, zoals kwaliteitsverlies van natuur als gevolg van een gewijzigde grondwaterstand.

De gebruikte wijze van presenteren bemoeilijkt het vergelijken van de omvang van de milieueffecten met de mate waarin de doelen worden gerealiseerd.

⁴ Het gaat hierbij vooral om de evenementen waarvoor duidelijk moet zijn hoe frequent en in welke omvang binnen het gebied geluidhinder optreedt.

De Commissie beveelt aan om in het project-MER wel deze heldere scheiding aan te houden zodat doelbereik en milieueffecten per alternatief eenvoudiger tegen elkaar zijn af te zetten.

3. Aanbevelingen voor project-MER ‘rivierverruiming’

3.1 Doel en proces

Zorg ervoor dat ook aan deze nieuwe fase van het project een MER ten grondslag ligt dat zelfstandig gelezen kan worden. Dat wil zeggen dat het doel, de randvoorwaarden en de voorgeschiedenis van het project, de plaats van de nieuwe stap in het totale traject en de geactualiseerde planning kort en inzichtelijk moeten worden gepresenteerd.

3.2 Alternatieven en referentie

De Commissie onderschrijft de keuze uit paragraaf 4.2 van de NRD om het alternatievenonderzoek te richten op het optimaliseren van het voorkeursalternatief aan de hand van de mitigerende en compenserende maatregelen die in paragraaf 7.3 van het plan-MER zijn geïnterpreteerd. Ook de keuze van de varianten uit paragraaf 4.3 van de NRD is navolgbaar.

3.3 Milieugevolgen en maatregelen

In het plan-MER zijn de belangrijke milieuaspecten diepgaand en waar nodig en mogelijk ook kwantitatief onderzocht. De Commissie ziet geen aanleiding om voor de milieuaspecten die in tabel 5.1 van de NRD zijn benoemd, nog uitgebreide aanvullende inventarisaties of berekeningen uit te voeren, behalve voor de hierna aangegeven uitzonderingen. In de andere gevallen kan worden volstaan met kwalitatieve inschattingen uitgaande van de informatie uit het plan-MER. Ook in paragraaf 5.3 van de NRD wordt dit terecht benadrukt.

3.3.1 Hinder in de vorm van geluid, trillingen en stof

In het project-MER moet, zoals aangegeven in de NRD, de nadruk liggen op het inperken van de hinder die optreedt tijdens de realisatie van de rivierverruiming. Schets een beeld van de te verwachten verdeling van de hinder in ruimte en tijd.

Richt de aandacht, waar mogelijk, in de eerste plaats op brongerichte maatregelen en pas daarna op maatregelen aan de kant van de ontvanger. Een voorbeeld van een brongerichte maatregel is het omkassen van ontwateringszeven om de geluidhinder te reduceren, waarmee mogelijk de noodzaak of omvang van geluidswallen vermindert. Overweeg de inzet van een winvaartuig dat geen laagfrequent geluid veroorzaakt, bijvoorbeeld door het toepassen van twee kleine ontwateringszeven in plaats van één grote.

Maak voor de betrokken gevoelige bestemmingen (woningen, stille recreatie)⁵ inzichtelijk in welke periode(n) binnen het totale traject van realisatie⁶ sprake zal zijn van een geluidbelasting hoger dan het geldende achtergrondgeluidniveau van ca. 40 dB(A).

De Commissie onderschrijft de conclusies uit het Plan-MER dat in de omgeving naar verwachting geen sprake zal zijn van hinderlijk voelbare trillingen. Dit betekent dat in de volgende fase — in tegenstelling tot wat tabel 5.1 van de NRD suggereert —aan het aspect hinder en overlast van trillingen geen aandacht besteed hoeft te worden.

3.3.2 Grond- en oppervlaktewater

Besteed niet alleen aandacht aan de mogelijke veranderingen van het grondwatersysteem die optreden tijdens de realisatie van de rivierverruiming, maar ook aan de afgeleide effecten, zoals grondwateroverlast of zettingen bij bebouwing en aan afgeleide effecten op landbouw en natuur.

3.3.3 Natuur

De Passende Beoordeling Natura 2000 die onderdeel uitmaakt van het plan-MER, geeft aan dat de verzuring en vermisting kan toenemen door groei van de pleziervaart en het verkeer en, tijdelijk, door de bagger- en ontzandingswerkzaamheden. Het uit productie nemen van landbouwgrond binnen het plangebied zou deze toename tenietdoen. De Commissie kan deze redenering volgen, maar gaat ervan uit dat de uitstoot mogelijk niet verandert als het bedrijf dat de emissie veroorzaakt, gewoon aanwezig blijft. Doorgaans wordt namelijk in depositieberekeningen de uitstoot per bedrijf en niet voor percelen vastgesteld. Omdat de berekening navolgbaar is uitgevoerd en een niet-meetbare depositiewijziging laat zien, benoemt de Commissie hier alleen het mogelijke risico. Bij aanvraag van een Natuurbeschermingswetvergunning zou zichtbaar moeten worden gemaakt welke gevolgen de mogelijke verplaatsing van de perceelsemissie van het desbetreffende bedrijf heeft voor de depositie.

Verder wijst de Commissie erop dat er door het voornemen mogelijk een aantal beschermde soorten in het geding zijn die zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en Faunawet. Een recente uitspraak van de Raad van State geeft aan dat een eventueel benodigde mitigatie/compensatie voor deze soorten (zoals das en vleermuissoorten) voorafgaand aan de uitvoer van het plan moet zijn uitgevoerd. Uit het project-MER moet duidelijk worden hoe dit zal worden vormgegeven.

⁵ Worden tijdens de verruiming bijvoorbeeld ook het waterrecreatiegebied en de "exclusieve woonfuncties" al ontwikkeld, maak de geluidseffecten dan ook voor die functies inzichtelijk.

⁶ Zo kan het geluid geproduceerd op de wal door zwaar vrachtverkeer, bulldozers en shovels maatgevend zijn tijdens de aanleg en het afgraven van de tijdelijke, geluidafschermdende wallen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen en Kampergeul BV

Bevoegd gezag en te nemen besluiten: gemeenteraad van de gemeente Bergen voor het vaststellen van de structuurvisie en het bestemmingsplan. Provinciale staten van Limburg voor het verlenen van de ontgrondingenvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: categorie D9, D10, C16.1

Activiteit: realiseren van recreatieve infrastructuur, natuur en maatregelen voor hoogwaterbescherming

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 2 juni 2010

ter inzage legging informatie over het voornemen: 3 juni 2010 tot en met 14 juli 2010

adviesaanvraag reikwijdte en detailniveau: 31 mei 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 16 juli 2010

kennisgeving MER: 10 augustus 2011

ter inzage legging MER: 11 augustus 2011 tot en met 5 oktober 2011

aanvraag toetsingsadvies: 2 augustus 2011

adviesaanvraag reikwijdte en detailniveau gedeelte rivierverruiming: 30 augustus 2011

gecombineerd toetsingsadvies en advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 11 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project is de werkgroep samengesteld als volgt:

drs. A. Biesheuvel

drs. S.R.J. Jansen

ing. R.P.M. Jansen

dr. J. Lembrechts (werkgroepsecretaris)

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In een advies reikwijdte en detailniveau geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reik-

wijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Bij de toetsing betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Plan-MER. Grontmij Nederland b.v., 28 juli 2011;
- Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Bepaling milieueffecten geluid, trillingen en luchtkwaliteit als onderdeel van het plan-MER. LPB Sight, 27 juli 2011;
- Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Bepaling geohydrologische milieueffecten als onderdeel van het Plan-MER. Royal Haskoning, 19 juli 2011;
- Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Bepaling hydraulische milieueffecten als onderdeel van Plan-MER. Agtersloot Hydraulisch Advies, 18 juli 2011;
- Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Bepaling verkeerskundige effecten als onderdeel van Plan-MER. Grontmij Nederland b.v., 15 juli 2011;
- Waterbodempkwaliteitskaart Plangebied Maaspark-Well (beheersgebied Rijkswaterstaat). Grontmij Nederland b.v., 22 juli 2011;
- Toetsing Natuur t.b.v. Plan-MER Gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Deel rivierverruiming. Grontmij Nederland b.v., 27 juli 2011;
- Capaciteitsanalyse 't Leukermeer, Kragten, 30 mei 2011;
- Quickscan natuurwaarden Maaspark Well. Deelgebied Leukermeer, Grontmij Nederland b.v., 26 juli 2011;
- Passende beoordeling Maaspark Well gemeente Bergen, SAB, 27 juli 2011;
- Ontwerp - Structuurvisie Maaspark Well, SAB, juli 2011;
- (ontwerp) Nota Kostenverhaal Maaspark Well, gemeente Bergen, 26 juli 2011;

Documenten betrokken bij het advies over reikwijdte en detailniveau:

- Notitie reikwijdte en detailniveau Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming, Grontmij Nederland b.v., 20 juli 2011.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over het plan- en projectMER Gebiedsontwikkeling Maaspark Well

De gemeente Bergen en Kampergeul BV hebben het voornemen om een watersportgebied langs de Maas en recreatieve infrastructuur rond het Leukermeer te realiseren.

Dit voornemen is uitgewerkt in een structuurvisie en een plan-MER. Ondertussen is ook de concrete uitwerking van het watersportgebied aangevat. Voor de aanleg daarvan zijn een herziening van het bestemmingsplan en een ontgrondingenvergunning nodig, waarvoor een project-MER zal worden opgesteld. De gemeenteraad van de gemeente Bergen is (coördinerend) bevoegd gezag in deze procedures. In dit advies spreekt de Commissie voor de m.e.r. zich uit over de kwaliteit het plan-MER en geeft aanbevelingen over de reikwijdte en het detailniveau van het project-MER.

ISBN: 978-90-421-3360-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

